

**MIROSLAV
STONIŠ**

**Útěk
k šimpanzům**

www.Zdarma.org

Vše, co je na internetu zdarma...

- * počítačové programy, software, freeware
- * legální MP3 písničky a alba zdarma
- * seriály a TV pořady ke zhlédnutí online
- * počítačové hry zdarma, demoverze her

MIROSLAV STONIŠ

Útěk k šimpanzům

© Miroslav Stoniš, 2012
Výtvarný návrh obálky a typografie © Miloš Polášek, 2012
Sazba EN FACE

ISBN 978-80-87264-14-0

1.

Do chléva proniklo škvírami pod střechou světlo, avšak Falstaff stále ještě ležel na palandě pod potrhanou vlněnou houní. Sny bušily na vrata jeho paměti a působily mu tak silnou bolest, že hryzl slámu z otýpky, o niž opíral hlavu. Pozvedal se na lokty, ale hned zase bezmocně upadal do spánku. Jeho dcera Rosalinda byla opět u něho a jako by jen předváděla jakousi taneční hru, lámala se v pase a rozhazovala paže. Po několika krocích se její tvář zkřivila křečí, nohy jí uvízly a jako podřata kosou padla do trávy.

Navždy dotančila. Navždy... Věděl to stejně dobře tehdy jako dnes ve svém polobdělém snu.

Ozvalo se bučení, krávy se zvedaly na nohy, švihaly ocasem a do slámy mlaskavě padaly těžké kravince. Všechny zvuky probouzejícího se chléva mu pronikaly do hlavy, přesto se nedokázal probudit. Zůstával zajatcem svého trýznivého snu a znovu a znovu viděl Rosalindu s prsty zaťatými do břicha, jak sténá a hroutí se do ušlapané trávy. Její tvář, v níž vždy spatřoval jen líbeznost samu, se zhyzdila předsmrtnou křečí a z rozkousnutých rtů jí na bradu vytryskla krev...

Tehdy před sedmnácti lety neumírala déle než půl minuty, avšak v jeho opakujících se snech se její poslední chvílky protahovaly až do nekonečnosti.

Co by za to dal, kdyby se mohl vyspat bez zneklidňujícího snu! Současně si však musel přiznat, že se na Rosalindu, třebaže znetvořenou grimasou smrti, nemůže dočkat. Jeho ruka se stařecky zvětšenými klouby a s prsty znetvořenými těžkou prací se tápavě smýkala po houni. Otevřenými větracími okénky vylétly vlaštovky a jejich čířikání se ztrácelo na dvoře.

V trávě za Rosalindou ležely její tři dcerušky, co dodýchaly chvíli před ní. V jejich tvářích se nezračila bolest, nýbrž údiv, jelikož v nejmenším nechápaly, co se to s nimi děje. Nejmladší ležela na boku, prostřední se stočila do klubíčka a nejstarší, jež se tolik podobala mamince, padla do trávy s rozhozenýma rukama.

Falstaff svého pána Caesara poslouchal na slovo a dělal, co mu na očích viděl. Podle mínění ostatních lidí to přeháněl. Dívali se na něho jako na patolízala, jemu to však nevadilo. Jeho tajemství, jež děj se co děj musel držet za zuby, ho nadnášelo jako rybu nadnáší měchýř a bylo mu zdrojem naděje, avšak od toho dne, kdy Rosalinda a její dcerušky podlehly otravě, již ani nevěděl, proč vlastně žije. A chtěl ještě žít? Propadl mlčení a s lidmi ze statku se téměř nestýkal. Znal jedinou cestu, a to od chléva, kde přespával, k Caesarovu domku na konci dvora.

Na dvoře zaskřípal rumpál. Navíjející se řetěz chrastil a krávy se ohlížely ke dveřím, Falstaff však stále spal. Teprve

až do chléva vešla Kleopatra s vědrem a vlila do žlabu vodu, chlemstání krav ho probudilo. S úlekem si uvědomil, že zaspal. Sesmekl se z palandy, přihladil si řídké vlasy k lebce a jak pospíchal na dvůr, škobrtal, ztrácející za sebou dřeváky.

„Co se ti zdálo, že jsi zapomněl, kdy se vstává?“ zavolala za ním Kleopatra, ale neodpověděl jí.

U studny si šplíchl do tváře vodu a zamířil k Caesarovým dveřím. To již na dvůr vycházely také další ženy. Cestou se dooblékaly a mezi prsty jim klouzaly knoflíčky. Žádná z nich si ho ani nevšimla, avšak nezdálo se, že by mu to vadilo.

Zatímco Falstaff viděl svou Rosalindu a její dcerky ve snu, statkář Caesar si je dnešní noci přivolával v bdělém stavu. Rosalinda nenesla na sobě žádné znamení blízké smrti, právě naopak – každým krokem osvědčovala pružnost své postavy, dech jí nadzvedával ňadra a opalizující světlo ji obklopovalo jako sluncem podpálený oblak. Teprve k ránu, kdy ho již začal zmáhat spánek, se na smyslně rozevřených Rosalindiných rtech objevila krvavá pěna a z hrdla se jí vydral chrapot.

Caesarův domek ničím nepřipomínal statkářská sídla, byl až nevhodně prostý, ne-li sešlý.

Kdyby o věci rozhodoval Falstaff, přiměl by svého pána.

aby si ve městě pořídil záclony, koberec a ubrusy, Caesar však o tom nechtěl ani slyšet. Spokojil se s rozviklanou postelí, jejíž vrzání bylo za noci slyšet až na dvůr, stejně jako s červotočivou skříní, odřeným stolem a oprýskanými židlemi. Tvrdil, že přepych by ho jenom obtěžoval. Ať se jiní chovatelé obklopují drahými předměty! Ať se navzájem přebíjejí svým bohatstvím a honosí se zlatem! Nic z toho ho nezajímalo.

Statek stál na konci světa stranou cest. Kdo by se do takového Vystrkova trmácel? Nikdo se u něho neukázal, jak byl rok dlouhý.

„Každý může k tobě nahlédnout,“ zlobil se Falstaff častokrát. „Všem jsi na očích! Kdybys aspoň záclony –“

„Kdo z lidí je zvědavý na statkáře?“ odbýval to mávnutím ruky. A s úsměškem dodával: „Na plecháče!“

Falstaff se pokojem pohyboval vratce a tápavě, jako by měl každou chvíli přepadnout, a zchromlé paže ohnuté v loktech držel od těla. Jeho vlasy už dávno ztratily stříbrnou bělost a špinavě zežloutly.

„Nepůjdeš se k lesu podívat na běžce?“

Caesar neodpověděl. Stál u nízkého okna a s velikým zájetím se díval na dvůr a držel v očích Kleopatru, jež se vracela ze stáje ke studni. Nenesla vědro v ruce, nýbrž na rameně, což její postavě dodávalo jedinečného půvabu. Její

krok byl vznosný a každé její došlápnutí připomínalo něco z pružnosti kočky. Zatímco jednou pozvednutou paží přidržovala vědro, druhou opírala v bok.

„Vzpomeneš si někdy na Rosalindu?“ zeptal se.

Otázka to byla tak hloupá a zazněla tak nečekaně, že se Falstaffa zmocnila slabost a musel usednout. Zavřel oči a lokty složil na desku stolu. Mlčel.

„Nemáš o ní sny, nikdy?“

„Už špatně spím, jako na vodě,“ vyhnul se Falstaff odpovědi.

Caesar sledoval, jak chlapci v dlouhých režných košilích otvírají vrátka u chlívků a ženu do ohrady za stodolou prasa a jak mladičká Desdemona v sukni nad kolena běží přes dvůr a poskakuje jako kůzle. Bělost jejích lýtek zářila proti tmavohnědým pláňkám plotu až oslnivě.

„Nedalo se tomu zabránit... tomu neštěstí,“ pravil a usedl za stůl proti Falstaffovi.

„Jakému zase neštěstí?“

„Nemohl jsem Rosalindu zachránit. Byl jsi u toho, viděl jsi, jak jsem byl bezmocný!“ ospravedlňoval se Caesar více před sebou než před ním.

Falstaff pohodil ramenem. V podobných rozhovorech nenacházel úlevu, právě naopak – trýzeň nočních snů pak byla o to bolestnější.

„Ty za její smrt nemůžeš, Caesare,“ řekl. „Vyčítat by sis měl něco úplně jiného!“

Falstaff cítil, jak se v něm zvedá hněv. Zatnul pěst, již položil na stůl, a pohlédl statkáři do očí.

„Žes zatím nezabil Pindara, jejího vraha!“

Caesar odstrčil židli a vstal. Díval se na starcovu těžkou pěst s vystouplými klouby, nehybně spočívající na stole.

„Zabít Pindara? Tobě se to řekne!“

„Otrávil Rosalindu! A moje vnučky! Otvíral přitom tu svoji tlamu a šklebil se, nikdy nezapomenu na ty jeho lesklé zuby z porcelánu.“ Již nedokázal skrývat svoji bolest. „Stačí, abych zadřímł – a ta hrůza se mi znovu staví před oči.“

Caesar vyšel na práh a zaclonil oči před sluncem vystupujícím z řeky. Dvůr zalehávaly dlouhé stíny a kolem nich se třepetala zlatá prasátka.

„Jak bych ho mohl zabít, jak?“ zeptal se více sebe nežli Falstaffa. „Za těch sedmnáct let se vyšvihl na druhé nejvyšší místo v Asociaci. Je mocný a bohatý – co jsem proti němu já?“

K Falstaffovi se jako ve větrné smršti vrátily všechny jeho sny a v prudkém sledu obrazů ho oslepily. Prsty měl vlhké od Rosalindiných krvavých slin a uši mu trhal její nářek. S dlaněmi na očích přecházel od stěny ke stěně, až narazil loktem o křídlo otevřené skříně.

„Ten hnusný plecháč!“ vykřikl. „Stačí, abych si pomyslel, že bude žít možná ještě tisíc roků a otvírá se mi v kapse kudla. Když umíraly ty tři maličké, viděl jsi, jak si mnul v odporném uspokojení ruce? Ale ta pravá zvrácená radost se ho zmocnila, teprve až se do otráveného bonbonu zakousla Rosalinda.“

„Chtěl jsem jí ho vytrhnout, Falstaffe.“ Caesarovy plavé vlasy hořely sluncem a jeho světlo mu padalo i na ramena. „Jenže Rosalinda byla rychlejší.“

„Možná to bylo dobře,“ připustil Falstaff. „Víš, nedokázala by žít bez svých dětí. Utránila by se k smrti a její bolest by byla nekonečně delší.“

Jindy už pil svůj každodenní hrnek mléka a viklavými zuby kousal krajíc chleba, avšak dnes nepocítoval žádný hlad.

„Nezabil bych Pindara, i kdyby se mi k tomu naskytlá příležitost,“ přiznal Caesar.

„Protože jsi zbabělý. A myslíš jenom na sebe.“

„Myslím na statek!“ ohradil se dotčeně. „A na lidi, co tady žijí. Až by Asociace vypátrala, kdo má Pindara na svědomí, a můžeš si být jistý, že by to vypátrala, dala by to tady zapálit. A co by vás čekalo? Rozprodali by vás jiným statkářům... ale proč ti to povídám, sám to dobře víš! Děti by musely od matek, ženy od mužů... ne, nikdy bych na Pindara nesáhl. A nezapomeň, že jednal podle zákona.“

„Podle zvráceného zákona!“

„Ale podle zákona. Snad si nemyslíš, že jiní kontroloři by se zachovali jinak? Každý by otevřel krabičku otrávených bonbonů, každý,“ pravil a vyšel na dvůr.

Falstaff musel uznat, že Caesar má pravdu, ale právě to ho popudilo natolik, že ze vzteku za ním hodil jeho vysoké kožené boty a zasáhl ho jimi do ramene. Zabouchl dveře, až se zachvěly veřeje.

2.

Kdyby za ním někdo jiný přibouchl dveře, rozkřikl by se na něho, ale stařec Falstaff požíval zvláštních práv a měl výsadu obracet se k Caesarovi jako rovný k rovnému, což vyplývalo právě z onoho z tajemství, jež oba muže spojovalo až spikleneckým svazkem.

Zvedl ze země boty, s hekáním si je nazul a zamířil k dostihové dráze. Promnul si lalůček ucha a nasadil si na něj modrou sponu, jež se podobala dřevěnému kolíčku na prádlo.

Travnatý ovál se otáčel kolem lesa. Slunce vystoupilo nad příbřežní vrby a Caesar cítil na tváři jeho doteky. V dlouhých stínech se stále ještě zdržoval předjitřní chlad, avšak tam, kde již zářily sluneční paprsky, se vzduch tetelil a rozeznávala ho křídla hmyzu. Musel myslet na to, udělal-li dobře, když před Falstaffem připomněl Rosalindu. Proč znovu brát nůž na už

zajizvenou ránu? Ještě než došel na louku, zahlédl automobil. Táhl se za ním oblak žlutého prachu, který se občas překlopil i přes vůz a celý ho zahalil. I na tu dálku rozeznával, jak vozidlo nadskakuje na cestě plné výmolů a jak mezi nimi kličkuje. Lámal si hlavu, kdo to přijíždí. Nevěřil na předtučny a pokud jde o osud, nevěděl, co si pod tím slovem představit, přesto mu něco svázalo nohy tak pevně, že se musel opřít o strom.

Vůz se přibližoval neskutečně pomalu a ozývalo se drnčení plechu, avšak již po minutě nemohl Caesar pochybovat, že na statek nepřijíždí nikdo jiný než Pindarus.

Právě Pindarus! Viceprezident Asociace dostihových běžců a jeden z nejbohatších chovatelů. Kdyby tak ten vůz byl jenom pokračováním ranního snu! Jeho skla odrážela slunce, až z toho bolely oči. Když se přiblížil na třicet kroků, Caesar se odlepil od stromu a běžel svému nevídanému hostu vstříc a radostně mával rukama.

„Pindare! Vzácný Pindare! Jaká čest pro mě!“

Také Pindarus dal najevo radost. S úsměvem na okamžik pustil volant, rozpřáhl paže a na celé kolo zvolal:

„Drahý příteli! Konečně tě zase vidím. Po kolika letech?“

„Už ani nevím. Ale často si na tebe vzpomenu!“

Výmol odhodil vůz stranou a Pindarus už nestačil zabrá-

nit, aby se blatník neatřel o plot. Mávl nad tím rukou, jeho potěšení ze setkání bylo větší než starost o automobil.

„Víš, příteli, že ti závidím život na venkově? Ten božský klid!“ Vypnul motor, seskočil do trávy a poplácal Caesara po zádech. „Zatímco my ve městě nevíme kam dřív skočit, ty si tady žiješ v poklidu.“

„Také vlastníš chovnou stanici. Proč neodejdeš z města?“

„Já? Copak jako viceprezident můžu?“

„Doufám, že se u mě zdržíš. Aspoň dva tři dny.“

„Povinnosti mi to nedovolí. Co ti mám povídat, Caesare, musím kontrolovat kontrolory, kontrolující chovatele. Prezident Šajlok v posledních letech nechává všechno na mně.“

„Chápu, nemůže být nic odpovědnějšího než kontrolovat kontrolující kontrolory.“

V režné haleně a v ošoupaných kalhotách vypadal hubený a kostnatý Caesar vedle svého hosta velmi uboze. Pindarus měl na sobě tmavomodrý dvouřadový oblek s jemnými šedými proužky, na hlavě mu seděl cylindr a jeho košile zářila bělostí. Z kapsičky u vesty mu visel těžký zlatý řetěz s hodinami, na prstech, na zápěstí i kolem krku mu svítilo zlato a voněl kolínskou.

„Jestli se bojíš, že jsem přijel služebně a že snad chci kontrolovat, jak dodržuješ Regule –“

„Proč bych se měl bát?“ musel se Caesar zasmát. „Můj chov

je sice malý, přesto bych si nedovolil porušit jediné ustanovení Regulí. A že by mě přijel kontrolovat samotný viceprezident? Ty se jistě zabýváš jenom velkochovy.“

„O tvých běžcích se začíná mluvit! Ale jinak máš pravdu, bylo by nevhodné, kdyby se rozkřiklo, že jsem se šťoural v plemenných knihách provinčního chovatele. Bylo by to pod moji úroveň.“

Sňal cylindr a prudkým pohybem jej provětral, třebaže v něm samozřejmě nemohla být ani kapka potu. Položil nohu na hliníkové stupátko a rozhoupal vůz do kývavého pohybu.

„Nejdražší model, Caesare,“ pochlubil se. „Ani nechťej vědět, kolik mě stál! Mercedes je pořád nejlepší. V jakém modelu jezdíš ty?“

„Nějak ti ani nevím, je to takový větší teréňák, nejspíš to bude toyota. Vozím v ní svoje běžce na dostihy.“

Pindarus usedl zpátky za volant a Caesarovi pokynul, aby k němu přisedl.

„Teď, když jsi dosáhl prvních úspěchů, musíš o sebe trochu dbát. Líp se oblékat a občas se ukázat v Asociaci. Reprezentuješ třídu chovatelů! Projedeme se?“ navrhl a ukázal k horám.

„U mě cesta končí, tvůj mercedes by uvízl.“

Pindarus rozmrzele vystoupil, založil ruce za hlavu a protáhl se. Pozoroval obytnou část, stodolu, chlěvy, dřevník.

„Není to sice proti Regulím, ale chovat dobytek a obdělávat pole, co tě to napadlo?“

„Ušetřím. Nemusím pro lidi kupovat žádné granule.“

Viceprezident zamířil ke dvoru. Caesar se táhl za ním a se stále většími obavami si říkal, že Pindarus jistě nepřišel jen na kus řeči.

„Rád bych se podíval, jak připravuješ svoje běžce. V kolik je vyháníš na trávu?“

Mohl by vysvětlit, že své běžce k ničemu nenutí a že je na nich, kdy vyběhnou ze dvora, proč by mu to však měl věšet na nos?

„Jsem na ně jako ras a nic jim neslevím. Znáš lidi! Jen jim povolíš, hned všichni zlumpačí a jejich výkonnost nestojí za nic. To víš, s chutí by se ráno ještě váleli na slámě, ale jen se rozední, dostanou nažrat a ženu je na louku.“

„Ještě sis nedal postavit nový dům? Je to chatrč dobrá tak leda pro ta tvoje prasata nebo co to vlastně chováš.“

Natáhl ruku k brance, ale najednou se rozmyslel a řekl, že by se nejdříve rád podíval na samce.

„Dovedu si představit, že tvoje tréninkové metody jsou dost svérázné, jak jinak si vysvětlit výkonnostní růst tvých běžců. Ještě se ti nedoneslo, Caesare, že se o tobě mluvilo i

ve vedení Asociace? Před sedmnácti lety jsem u tebe našel příšerný svinčík, dnes je už jistě všechno v pořádku. Výsledky na dráze mluví za tebe!“

Avšak Caesar musel myslet na to, že až Pindarus vezme do ruky plemennou knihu, bude všemu konec.

Na prahu domku se objevil Falstaff. Pohlédl k plotu a když poznal Pindara, odplivl do kopřiv.

Některí chovatelé, například zrovna takový Pindarus, vlastnili v těch časech až stovku běžců a obesílali desítky závodů ročně, kdežto Caesar držel ve stáji pouze dva běžce v plné výkonnosti – Marka a Antonia. Budoucnost ostatních chlapců byla zatím ve hvězdách, ovšem kromě Tybalta a Merkucia, dvou sedmnáctiletých výrazných nadějí.

Zpoza lesa se vynořila asi osmihlavá skupinka a volným tempem se blížila k nízkému brlení z borových kmenů, o než se Caesar s Pindarem opírali.

„Znameníť běží, znameníť! To musím uznat. Radost pohledět, ten dlouhý plavný krok...!“ nechal se Pindarus unést. „Ale hlavně ti první dva, to jsou Markus a Antonius? Jejich tolik překvapivé vítězství ve všech pěti provinčních dostizích –“

„V šesti! Už v šesti.“

Markus vyrazil kupředu a ostatní se ho pokusili dostihnout, avšak povedlo se to pouze Antoniovi. Všichni běželi naboso a měli na sobě jen bederní roušku. Při běhu se pruh látky zavázaný v boku na uzel nadzvedával a odhaloval běžcům jejich přirození.

„Nepůsobí ta věc mezi jejich nohama směšně?“ zašklebil se Caesar. „Koukni, jak se klimbá! Nemůžu si pomoci, ale připadá mi to jako zakrnělý ocas, tobě ne, Pindare? Jsme sice věrné napodobeniny lidských samců, ten ocásek nám však našťestí chybí. Cítil bych se divně, mít mezi nohama něco takového.“

„Jenomže lidé by se bez toho ocásku nemohli rozmnožovat,“ namítl pobaveně.

„A víš, vzácný Pindare, že mě ani nezajímá, jak se lidé rozmnožují? Nikdy jsem nad tím neuvažoval,... ale bez toho legračního ocásku by to asi nešlo, máš pravdu. Dokonce si ani neumím vybavit, co mají mezi nohama samice. Také nějaký ten ocásek?“ zasmál se.

„Jsou to zvířata,“ řekl viceprezident, ale hned se zase zahleděl na přibližující se běžce. „Vím, že bych měl na Markovi hledat vady, abych srazil jeho cenu, ale nedokážu to.“

Markus s Antoniem ho natolik oslnili, že když se přiblížili, hlučně zatleskal, jako by seděl v prosklené lóži na stadionu.

„Proč mluvíš o ceně?“ nechápal Caesar.